

De dödstråkiga

Häromdagen åkte jag tåg från Stockholm. När jag betraktade min omgivning i kupén var det enkelt att konstatera att det rådde en tystnad över nejden. Ingen sa något och alla stirrade in i sin telefon. Den enda rörelsen som pågick var fingrar och tummar som rullade runt i menyerna eller skrev meddelanden. Alla gjorde det och den äldste var nog 83 år och den yngste 10.

Det hela påminde mig om berättelsen om kinesen som fick komma till helvetet på studiebesök. Vad han såg var tolv kineser som satt på golvet i en cirkel med en risskål framför sig. Deras pinnar var alldeles för långa för att kunna användas när de skulle äta.

Stämningen i helvetet var dov och besvärande tyst. Alla stirrade ned i golvet och ingen såg på varandra. Efter en stund blev det olidligt att vara i helvetet och kinesen bad om att få komma till himmelen. Så kom han dit och till sin förvåning fick han se tolv kineser som satt på golvet med en risskål framför sig med samma långa pinnar som påminde om åror. Här var stämningen fylld av glädje och inspiration. Anledningen var att i kinesernas himmel matade de varandra tvärsöver så att alla fick sin mat från den andre mitt emot. I den himmelen verkade det finnas en välfärd som skapade glädje och inte sorg.

Någon lär ha sagt att ”det man inte är medveten om kan man inte heller sakna”. Som replik på det vill jag påstå att det borde vara ett helvete att komma till himmelen om man kommer från helvetet och inte har förstått sina egna möjligheter. Att det gick att vara beroende av varandra så att alla kunde få i sig sin mat. Så vad har vi förlorat när den nya tekniken har fått övertaget över alla sinnen? När teve kom i slutet av 50-talet blev det klungor utanför skyltfönstren för att titta på Hylands Hörna. Sen gick alla hem och spelade Monopol eller Fia med knuff, Svälta Räv eller Kinaspelet med kulor. Varje lördag var det frukostklubben med Sigge Fürst på radion och samtidigt skulle familjerna i Sverige äta frukost och lyssna på underhållningen. Det var då och det var något mer än bara spelresultatet. Det var odlande av familjegemenskap. Varje familj odlade sin egen kultur bestående av traditioner och värderingar. Vi hade tid för varandra och därmed överfördes värderingssystem till nästa generation genom att vara tillsammans. Värderingar kan inte resoneras fram vid en konsultation på BUP med en psykolog. Moral, livssyn och känslomässiga aspekter på rätt och fel mot en medmänniska är inget som kan resoneras fram. Det sitter djupare i kroppen och är en gemenskapsfråga där det omedvetna hos oss har en avgörande betydelse. Dessa inre mekanismer av livskompasset är avgörande för ett barns framtid. Författaren Dostojevskij sa i en av sina böcker att det är brottsligt att gå förbi ett barn utan att se det. Problemet är att vi inte har några kroppar längre eftersom vi inte har någon kontakt med oss själva. Bara huvudet är vi i kontakt med. Det är orsaken till den huvudvärk som gör att vi stirrar i backen istället för att se varandra och pillerburken kommer inte att kunna bota den värken.

*Per-Arne Bengtsson, präst i Västanfors Västervåla församling
epost: per-arne.bengtsson@svenskakyrkan.se*